HE 42/2022 vp ja HE 313/2022 vp
Tekijänoikeuslain uudistus

Sanoma Oyj
Marcus Wiklund

sanoma

Sanoma kiinnittää valiokunnan huomion alla oleviin kohtiin ja pyytää valiokuntaa edellyttämään esitetyn mukaisia muutoksia hallituksen esitykseen

14a §

Koulut ovat oppimateriaalikustantajien **ainoa asiakas**. Korvaukseton pakkolisenssi olisi perustuslain mukaisen omaisuudensuojan vastainen.

Tämän vuoksi pykälään on **palautettava** OKM:n viimeisimmässä versiossa (HE 313/2022 vp) poistettavaksi ehdotetut lauseet.

25h §

Verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20 on todettu, että **tekninen jakelu ei ole yleisölle välittämistä**. Tämän toteuttamiseksi on pykälään lisättävä tarkentava 5 momentti, jossa todetaan, että **edelleen lähettämisenä ei pidetä ohjelmasignaalin jakelijan lähettäjäyritykselle tarjoamaa teknistä tapaa** lähettäjäyrityksen lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi.

25m §

Pykälään on lisättävä tarkentava momentti, jossa todetaan, että **suora sopiminen on ensisijainen tapa** sopia oikeuksista.

sanoma

14 a § Teosten käyttäminen opetuksen havainnollistamiseen

OKM muutosesitys

Jos 13 §:ssä tai 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimuslisenssiä tai muuta käyttölupaa, joka kattaa opetustoiminnassa tarpeellisen teoksen käytön, ei ole lainkaan tarjolla tai helposti saatavilla, julkistetun teoksen saa saattaa opetustoiminnassa yleisön saataviin ja siitä saa opetustoiminnassa valmistaa kappaleita opetuksen havainnollistamiseen edellyttäen, että teoksen käyttö tapahtuu tietylle rajatulle henkilöpiirille tarkoitetussa tilanteessa tai suojatussa sähköisessä ympäristössä. ~~Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske nuotteja eikä koulutusmarkkinoille suunnattuja teoksia.~~

~~Tekijällä on oikeus korvaukseen tässä momentissa tarkoitetusta käytöstä. Korvaus suoritetaan siten kuin 19 a §:ssä säädetään.~~

Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen saattamisesta yleisön saataviin ja kappaleen valmistamisesta, ei voida poiketa sopimuksella

Tämän virkkeen poistaminen tarkoittaisi, että kouluissa voisi tämän pykälän nojalla käyttää ”opetukseen havainnollistamiseen” oppimateriaalikustantajien varta vasten opetuskäyttöön tehtyjä kirjoja ja muita aineistoja sopimatta siitä kustantajan kanssa.

Kun näitä käytettäisiin ”opetuksen havainnollistamiseen”, ei niistä myöskään tarvitsisi korvata kustantajille mitään.

Pakkolisenssi ilman tekijöiden korvausoikeutta on merkittävä heikennys tekijöiden asemaan ja **vastoin DSM direktiivin tarkoitusta tekijän aseman vahvistamisesta**. Perustuslakivaliokunta ei edellyttänyt tällaista muutosta.

sanoma

Alkuperäinen lähettäminen ja edelleen lähettäminen

Tämä vallitseva nykytila tulee säilyttää

Kotimainen TV-kanava, joka on hankkinut **esitysoikeudet ohjelmiinsa koko Suomeen**. TV-yhtiö hankkii tarvitsemansa teknisen jakelun mm. Digitalta ja KTV-yhtiöiltä.

Luvat suoraan oikeuksienhaltijoilta

Alkuperäinen lähettäminen

25 f §

Ulkomainen TV-kanava, joka **on hankkinut edelleenlähteysoikeudet Suomeen** ja sopii niiden luovuttamisesta suoraan esim. kaapeli-tv-yhtiön kanssa.

Luvat suoraan ulkomaisilta TV-kanavilta

Ulkomainen TV-kanava, joka ei ole hankkinut esitysoikeuksia Suomeen. Näihin kanaviin esitysoikeudet voi saada Kopiostolta (kopiostokanavat)

Lupa Kopiostolta (ns. Kopiosto-kanavat)

Edelleen lähettäminen

25 h §

sanoma

Tekijänoikeuslaissa on jatkoissakin säädettävä erikseen televisiokanavien alkuperäisestä lähettämisestä ja edelleen lähettämisestä

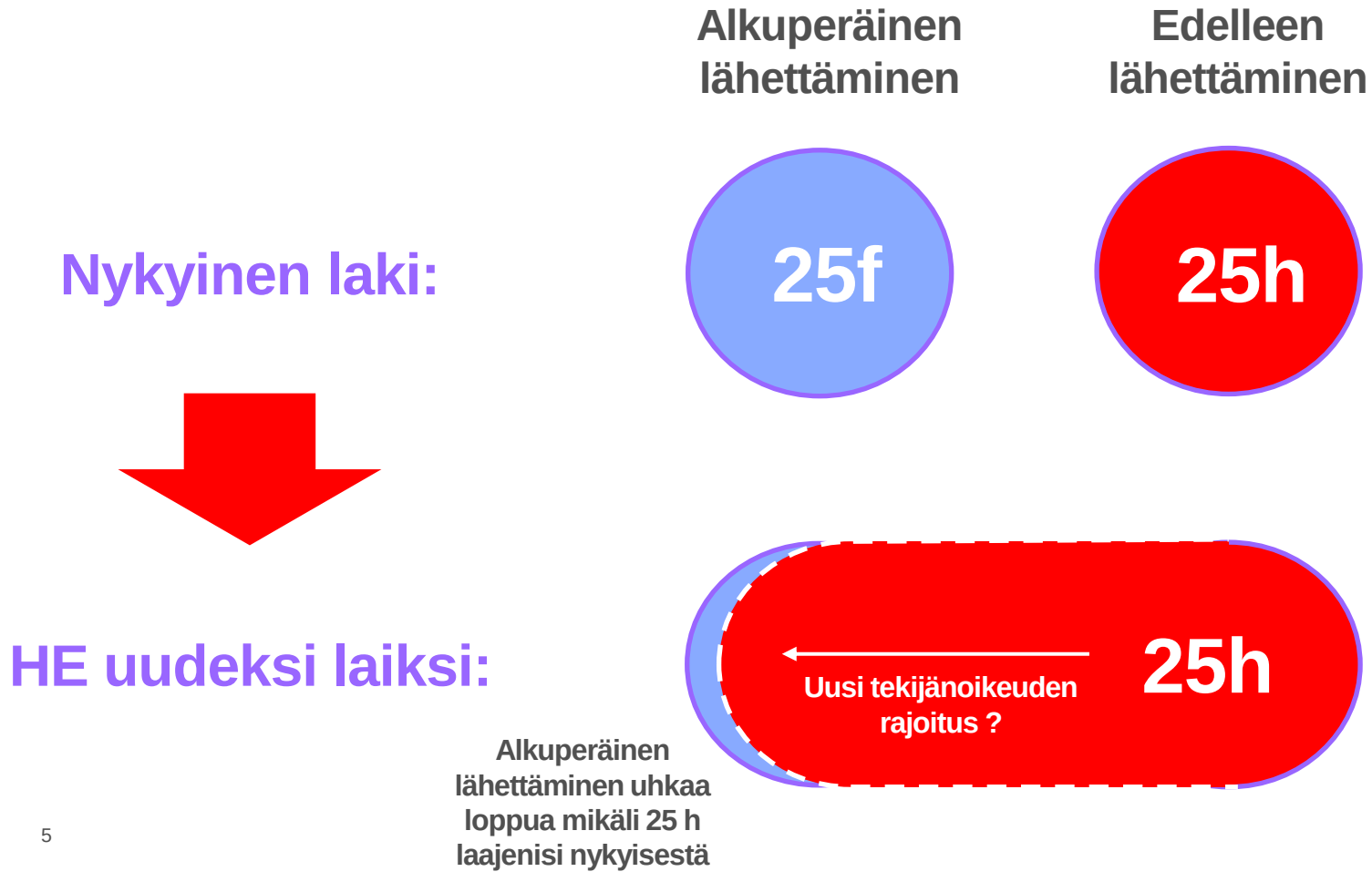

Mikäli edelleen lähettämisen käsite ja 25h §:ä laajenisi alkuperäisen lähettämisen päälle ja peittäisi sen alleen, tekijät ja tuottajat eivät enää voisi nykyiseen tapaan sopia suoraan TV-yhtiöiden kanssa ja saada korvauksen tuotantoon osallistumisesta.

Erään tulkinnan mukaan, tekijät voisivat sopia suoraan vain omakotitaloissa oman antennin avulla tapahtuvan katselun oikeuksista, **mutta ei** kaapeliverkoissa, taloyhtiöissä ja muissa yhteisantennijärjestelmissä tapahtuvasta katselusta (> 70% katselusta).

Näistä lähetysmuodoista tekijät saisivat ”tasapäisen” korvauksen jälkikäteen vasta kun ohjelma on lähetetty.

Tekijänoikeuslaissa on jatkoissakin säädettävä erikseen televisiokanavien alkuperäisestä lähettämisestä ja edelleen lähettämisestä

Alkuperäinen lähettäminen

Edelleen lähettäminen

Nykyinen laki:

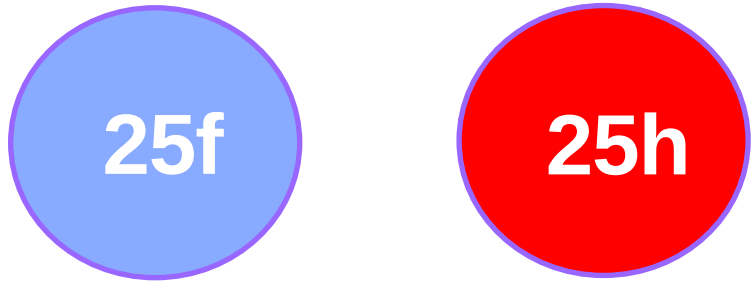

HE uudeksi laiksi:

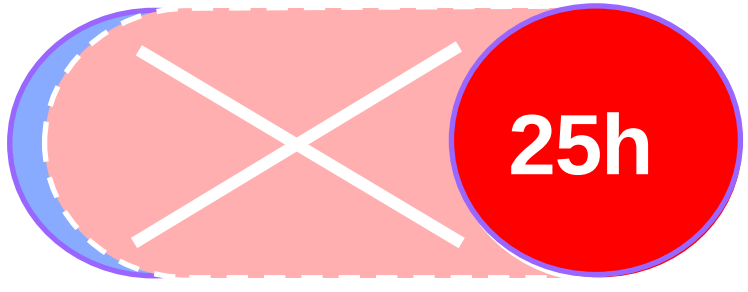

Pykälään lisättävä tarkentava direktiivin mukainen 5. momentti, jossa todetaan, että **edelleen lähettämisenä ei pidetä ohjelmasignaalin jakelijan lähettäjäyritykselle tarjoamaa teknistä tapaa.**

Kotimaisten tv-kanavien alkuperäistä lähettämistä Suomessa ei voida säätää pakolliseksi edelleen lähettämiseksi

1. **Verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20 on todettu, että tekninen jakelu ei ole yleisölle välittämistä, joten se ei voi siten olla edelleen lähettämistä.**

2. **Edelleen lähettämisessä** on verkkolähetysdirektiivin mukaan **kyse rajat ylittävästä toiminnasta** (”*toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen* …”). Tämä on vahvistettu myös useissa EUT-ratkaisuissa. **Direktiivi velvoittaa Suomen säätämään vain rajat ylittävästä edelleen lähettämisestä.**

3. Direktiivin 7 artikla sallii sinänsä, että jäsenvaltiot **voivat lisäksi säätää** direktiivin edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamisesta myös ei - rajat ylittävään toimintaan. Silloinkin tämä on vain yksi vaihtoehto, jota TV-yhtiöt voivat halutessaan hyödyntää tilanteessa, jossa eivät hanki oikeuksia alkuperäiseen lähettämisen sopimalla niistä suoraan. **Tästä ei voi tehdä pakottavaa, eikä teknistä jakelua voida säätää edelleen lähettämiseksi.**

Kotimaisten kanavien jakelu kaapeliverkoissa ja kiinteistöjen yhteisantennijärjestelmissä Suomessa on verkkolähetysdirektiivin mukaista teknistä jakelua ja näin ollen alkuperäistä lähettämistä. Tämä tulee käydä ilmi TekL 25 h §:ssä (uusi 5 momentti) ja sen perusteluissa.

sanoma

Tätä tukee myös TavL lausunto

Suoran sopimisen ensisijaisuus kaikissa lähetystavoissa tulee kirjata lakiin yksiselitteisesti

Suoran sopimisen tulee olla mahdollista kaikissa lähetystavoissa, kuten myös talousvaliokunta lausunnossaan toteaa (TavL 43/2022 vp).

*”Talousvaliokunta katsoo, **ettei sääntelyssä tule rajoittaa sopimusvapautta** siltä osin kuin se ei ole välttämätöntä. Näin ollen esimerkiksi verkkolähetysdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvissä säännöksissä **kollektiivihallinnoinnin tulee olla ainoastaan täydentävä lisensiointimuoto** tilanteissa, joissa direktiivi mahdollistaa suoran sopimisen eri osapuolten välillä.”*

”Tavoitteena tulee olla mahdollisimman selkeä ja yksiselitteinen lainsäädäntö, …”

sanoma

Tarvittavat muutokset 1:
Tekninen jakelu lisäys 25 h §:ään

Alkuperäistä lähettämistä ja teknistä jakelua koskeva direktiivin mukainen lisäys 25 h §:ään uudeksi 5 momentiksi

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 25 f §:n mukaiseen lähettämiseen, kun lähetys tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla millä tahansa teknologialla samanaikaisesti ja muuttumattomana. Edellä 1 momentissa tarkoitettuna edelleen lähettämisenä ei pidetä ohjelmasignaalin jakelijan lähettäjäritykselle tarjoamaa teknistä tapaa lähettäjäyrityksen lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi.

sanoma

Tarvittavat muutokset 2:
Suoran sopimisen lisäys 25 m §:ään

HE:n mukaiseen suoran siirron menetelmällä lähettämiseen (25 m §) suoran sopimisen mahdollisuutta ei ole HE:ssä lainkaan.

Suoran sopimisen tulee olla mahdollista kaikissa lähetystavoissa. Kollektiivista tekijänoikeusjärjestöjen kautta tapahtuvaa sopimista voidaan käyttää poikkeustilanteissa suoraa sopimista täydentävänä tapana.

Suoran sopimisen mahdollisuus on lisättävä myös suoran siirron menetelmää koskevaan 25 m §:ään:

> *Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta teoksen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä lähettäminen suoran siirron menetelmällä koskee.*

sanoma

Tarvittavat muutokset 3:
Pakkolisenssi tulee poistaa 14 a §:stä

Muutos puuttuisi perustuslailliseen kustantajan omaisuuden suojaan. Esitys on erityisen vahingollinen, sillä se kohdistuu oppimateriaalikustantajien ainoaan markkinaan!

PeVL **ei edellytetä pykälämuutosta.** Sivistyksellisten oikeuksien tarkempi kirjaaminen hallituksen esitykseen on toteutettavissa perustelutekstiä täydentämällä. OKM:n esittämät poistot aiheuttavat **epätasapainon perusoikeuksien välillä** heikentäen oikeudenhaltijoiden ja erityisesti tekijöiden omaisuudensuojaa suhteessa kansalaisten sivistyksellisen perusoikeuden toteutumiseen.

Pykälään on **palautettava** OKM:n (HE 313/2022 vp) viimeisimmässä versiossa poistettavaksi ehdotetut lauseet.

sanoma